

Internkontroll

ved salg av alkoholholdige drikkevarer

Distribusjonsoversikt

Rolle/miljø	Navn

Revisjonslogg

Versjon	Dato	Beskrivelse	Skrevet / endret av
1.0	29.3.2006	Første versjon, utarbeidet av PwC.	KAH
1.01	04.09.2006	Revidert (presisering av salgstider lettøl)	EG
1.02	13.01.2011	Oppdatert Logo for matvarehuset Ultra	GØM
1.03	09.05.2016	Fjernet logo, samt fjernet navnet ULTRA Lagt inn informasjon om nytt prikktildelingssystem Lagt inn sjekklister for internkontroll nettsalg alkohol	AT
1.04	30.09.2016	Oppdatert iht. nye bestemmelser i alkoholoven/forskriften.	RBR
1.05	23.10.2017	Oppdatert pkt 2.4.3 Salg til mindreårige. Justert hva som er gyldig legitimasjon.	KMT
1.06	14.11.2018	Oppdatert punkt 2.4.6 iht. nye bestemmelser i alkoholoven.	AT

Innholdsfortegnelse

1.	HENSIKT OG BAKGRUNN FOR DOKUMENTET	4
2.	KONTROLLER OG AKTIVITETER I MENY	5
2.1	OVERSIKT OVER GJELDENDE KRAV	5
2.2	OPPLÆRING / KUNNSKAPSFORMIDLING	6
2.3	ORGANISASJON OG ANSVARSFORDELING	7
2.4	RUTINER FOR Å OVERHOLDE KRAV	8
2.4.1	<i>Opplæring av nyansatte:</i>	8
2.4.2	<i>Vareplassering/merking/skilting:</i>	8
2.4.3	<i>Salg til mindreårige:</i>	8
2.4.4	<i>Salg til åpenbart påvirkede personer:</i>	8
2.4.5	<i>Utlevering av alkohol kjøpt i netthandel:</i>	9
2.4.6	<i>Overholdelse av salgstid:</i>	9
2.4.7	<i>Forhold rundt bevillingen:</i>	10
2.4.8	<i>Aldersgrense for betjening ved salg av alkohol i butikk:</i>	10
2.4.9	<i>Kommunal kontroll:</i>	10
2.4.10	<i>Sjekkliste:</i>	10
2.5	RUTINER FOR Å FOREBYGGE, AVDEKKE OG RETTE OPP AVVIK	11
2.6	SYSTEMATISK GJENNOMGANG AV INTERNKONTROLLEN	12
3.	VEDLEGGSOVERSIKT	13
	BESTEMMELSER FOR SALG AV ALKOHOL OG TOBAKK	14
	VIKTIG KONTAKTINFORMASJON	15
	SJEKKLISTE RUTINER	16
	AVVIKSSKJEMA – INTERNKONTROLL VED SALG AV ALKOHOLHOLDIGE DRIKKEVARER	17
	SYSTEMATISK GJENNOMGANG AV INTERNKONTROLL	18
	VED BRUDD PÅ ALKOHOLLOVEN TILDELES PRIKKER	19
	SJEKKLISTE INTERNKONTROLL	20
	REKLAME FOR ALKOHOLHOLDIG DRIKK ER FORBUDT	21

1. Hensikt og bakgrunn for dokumentet

Det følger av alkoholoven at hvert salgs- og skjenkested har et selvstendig ansvar for at utøvelsen av bevillingen skjer i samsvar med alkoholovens formål og bestemmelser. Alkoholforskriftens kapittel 8 pålegger virksomheten internkontroll for å sikre oppfyllelse og etterlevelse av alkoholoven- og forskriften.

Alkoholforskriften definerer begrepet internkontroll som *"systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i bevillingen, alkoholoven og i bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholoven"*.

Dette dokumentet illustrerer de kontroller og aktiviteter som er ment å imøtekomme alkoholforskriftens krav til internkontroll for Meny.

2. Kontroller og aktiviteter i Meny

2.1 Oversikt over gjeldende krav

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 1: «den/de ansvarlige for virksomheten skal ha oversikt over krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven som gjelder for virksomheten».

Kontroller/aktiviteter:

Enhver butikk skal ha følgende materiale tilgjengelig for alle ansatte som kan ha behov for det:

- Alkoholloven
- Alkoholforskriften
- Bevillingsvedtaket
- Eventuelle kommunale forskrifter/retningslinjer

Ledelsen/styrer/stedfortreder plikter å holde seg løpende oppdatert på endringer i regelverket. Profilhuset er ansvarlig for å informere butikkene ved vesentlige endringer i lover og forskrifter.

Krav til dokumentasjon:

Beviser for bestått kunnskapsprøve for styrer/stedfortreder skal ligge i «Ølsalgspermen». Det samme gjelder utskrift av hele alkoholloven, alkoholforskriften og bevillingen.

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

2.2 Opplæring / kunnskapsformidling

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 2; «den/de ansvarlige for virksomheten skal sørge for at ansatte i virksomheten har tilstrekkelige kunnskaper og kompetanse til å overholde kravene til virksomheten, herunder kravene til internkontroll».

Kunnskapsprøve, jf. alkoholforskriften kapittel 5

Styrer/stedfortreder skal gjennomføre kunnskapsprøve i samsvar med alkoholforskriftens kapittel 5. Bevis på kunnskapsprøven skal arkiveres i «Ølsalgspermen».

Kontroller/aktiviteter:

Ved ansettelse i butikk skal skjemaet "Bestemmelser for salg av alkohol og tobakk" gjennomgås og signeres, Dette gjelder også sjåfører som leverer ut alkohol og tobakk som er handlet i vår netthandel.
Se vedlegg 1, samt utdrag av kontrakt med Transportselskap.

Handelens Ølsalgsråd har laget et webbasert kurs beregnet på de som sitter i kassen og skal håndheve 18-års grensen (se www.olsalg.no). Det tar ca. 15 minutter å gjennomføre kurset og man trenger ingen opplæring på forhånd. Dette kurset er ikke obligatorisk, men kan være et nyttig verktøy for kasseoperatørene.

Internkontrollen knyttet til salg av alkoholsvake og alkoholholdige drikker skal være et obligatorisk tema ved butikkens personalmøter.

Krav til dokumentasjon:

Signert skjema ("Bestemmelser for salg av alkohol og tobakk") skal oppbevares sammen med den ansattes personalmappe. Kopi kan eventuelt arkiveres i "Ølsalgspermen".

Eventuelle kursbevis fra webbasert kurs arkiveres sammen med den ansattes personalmappe, eventuelt i "Ølsalgspermen".

Referat fra personalmøter skal arkiveres i "Ølsalgspermen".

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

2.3 Organisasjon og ansvarsfordeling

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 3: «den/de ansvarlige for virksomheten skal ha oversikt over hvordan virksomheten er organisert og hvordan oppgaver og ansvar er fordelt».

Kontroller/aktiviteter:

Påse at skjemaet "Viktig kontaktinformasjon" til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig for de ansatte, for eksempel ved oppslag på pauserom, se vedlegg 2.

Endringer skal informeres om i personalmøter eller ved oppslag på pauserom.

Ansatte plikter å melde fra til styrer/stedfortreder hvis det oppstår problemer i forbindelse med håndtering av regelverket.

Krav til dokumentasjon:

Skjemaet "Viktig kontaktinformasjon", se vedlegg 2, skal arkiveres i "ølsalgspermen".

Referat fra personalmøter og/eller kopi av oppslag på pauserom skal arkiveres i "ølsalgspermen".

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

2.4 Rutiner for å overholde krav

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 4: «den/de ansvarlige for virksomheten skal ha rutiner for å sikre overholdelse av krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven som gjelder for virksomheten».

Kontroller/aktiviteter:

2.4.1 Opplæring av nyansatte:

Aktiviteter i forbindelse med opplæring av nyansatte er nærmere beskrevet i kapittel 2.2.

2.4.2 Vareplassering/merking/skilting:

Styrer/stedfortreder har ansvaret for varebestilling, samt at de alkoholholdige varene blir plassert i henhold til alkoholforskriftens bestemmelser (herunder kapittel 14).

Alkoholforskriften § 14-1 fastsetter at «*reklame for alkoholholdig drikk er forbudt*». Les mer om dette i vedlegg 8.

I alkoholforskriftens § 3-3 står det «*På salgsted for alkoholholdig drikk i gruppe 1 skal slik drikk plasseres på en slik måte at den ikke kan forveksles med alkoholfri og alkoholsvak drikk*».

Videre har styrer/stedfortreder ansvaret for at hyllemerking er i overensstemmelse med vareplassering.

Det skal være skiltet i avdelingen og ved utgangskassene. Skiltingen skal bl.a. klart markere aldersgrensen for salg av alkoholsvake og alkoholholdige drikker (18 år).

2.4.3 Salg til mindreårige:

Kasseoperatøren er ansvarlig for å kontrollere at aldersgrensen på 18 år blir overholdt i forbindelse med salg av alkoholsvake og alkoholholdige drikker.

Ved skanning av disse varene kommer det opp en dialogboks på skjermen. Kasseoperatøren må bekrefte at kunden er over 18 år for å komme videre. Denne påminnelsen sikrer at kasseoperatøren har et bevisst forhold til om den aktuelle kunden er 18 år eller eldre.

- Pass
- Norsk Førerkort
- EØS/EU Førerkort
- Norsk Bankkort
- Forsvarets ID-Kort
- Postens ID- Kort
- Reisebevis for Flyktninger
- Utlendingspass (ikke godkjent hvis det er utstedt for enkeltreise)
- ID-Kort fra EU/EØS -land

All legitimasjon *skal* ha **fødselsnummer og bilde**.

Det skal ikke være tvil om at personen er den samme som på bildet.

NB! Skolebevis er **IKKE** godkjent legitimasjon.

Det skal alltid bes om legitimasjon når man er usikker på kunden er 18 år eller eldre. Hvis kunden i slike tilfeller ikke kan legitimere seg kan man **ikke** selge alkohol til vedkommende.

2.4.4 Salg til åpenbart påvirkede personer:

Det er ikke tillatt å selge alkohol til åpenbart påvirkede personer.

I noen tilfeller kan det oppstå problemer med å avgjøre om kunden er påvirket, eller om han/hun er svekket p.g.a. alder, cerebral parese, problemer med taleevne, balanseevne osv. I slike tilfeller skal kasserer tilkalle overordnet/stengeansvarlig som da tar den endelige avgjørelsen, gjerne etter en fortløpig samtale med kunden.

2.4.5 Utlevering av alkohol kjøpt i netthandel:

Ved utlevering av alkoholholdig drikk handlet på nett skal man, uavhengig om det er ved hentepunkt i butikk, hjemkjøring eller ved utlevering på eksternt hentepunkt, kontrollere legitimasjon. Kunden må kunne fremvise gyldig legitimasjon på at vedkommende er over 18 år.

Det skal registreres at kontroll av legitimasjon er gjort i egen applikasjon på terminal/mobiltelefon.

Utlevering av alkoholholdig drikk skal ikke skje til åpenbart påvirkete personer.

Dersom en kunde kommer for å hente varer etter salgstid eller at en kunde er åpenbar påvirket vil den ansatte/sjåføren være nødt til å fjerne de varer som inneholder alkohol, og kunden vil kun få utlevert de resterende varene.

Personell som betjener utleveringssted/hentepunkt skal gjennomføre samme opplæring når det gjelder håndtering av alkohol som butikkansatte. Utleveringsstedet/hentepunktet skal kunne dokumentere denne opplæringen.

Vedr salgstid gjelder pkt 2.4.6.

2.4.6 Overholdelse av salgstid:

Det skal ikke være tvil om butikkens salgstider for alkoholholdig drikk.

Av alkohollovens § 1-3 (1) fremgår følgende:

«I denne lov brukes alkoholholdig drikk som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, likevel slik at aldersgrensebestemmelsen i § 1-5 også får anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol».

I alkohollovens § 3-7 heter det:

«Salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe1 kan skje fra 08.00 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Salg og utlevering av drikk som er nevnt i første ledd er likevel forbudt etter kl. 20.00 på hverdager, og etter kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag. Det kan bestemmes at salg ikke skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.

Salg og utlevering av drikk som nevnt i første ledd skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai..”

Vær oppmerksom på at salgstidene i din kommune kan være innskrenket. Butikksjef/overordnet har ansvar for at salgstidene overholdes 100%.

På displayet i kassene skal det fremkomme opplysninger om når salget opphører. En innebygd automatisk kontroll gjør at alkoholholdige drikkevarer ikke kan skannes og selges utenfor salgstidene for denne varegruppen.

Reglene relatert til salg og utlevering av alkoholholdig drikk gjelder også overfor egne ansatte. En ansatt må gjennom kvittering dokumentere at varen er kjøpt innenfor salgstiden for alkoholholdig drikk.

Salgstidene gjelder også for utlevering av alkohol som er handlet gjennom netthandel.

2.4.7 Forhold rundt bevillingen:

Den enkelte butikksjef er sammen med driftsapparatet ansvarlig for å ha gyldig bevilling, samt melde inn endringer relatert til denne.

Ved overdragelse av virksomhet må driftssjef/butikksjef søke den aktuelle kommune om ny bevilling innenfor de gjeldende tidsrammer (p.t. innen 30 dager etter overdragelsen).

Ved oppstart av nye butikker må driftssjef/butikksjef søke den aktuelle kommune om bevilling i god tid før oppstart/åpning.

2.4.8 Aldersgrense for betjening ved salg av alkohol i butikk:

Betjening som selger alkohol må være over 18 år.

2.4.9 Kommunal kontroll:

Kommunene håndhever regelverket, og det å hindre salgskontroll kan få konsekvenser for bevillingen. Kontrollørene skal ikke nektes adgang til lokalet, selv om de kommer utenom åpningstiden. De skal ikke nektes hjelp ved behov for informasjon eller ved legitimasjonskontroll

2.4.10 Sjekkliste:

For å sikre at rutiner fungerer som planlagt skal man hver måned gjennomgå "Sjekkliste rutiner", se vedlegg 3.

Krav til dokumentasjon:

Signert og datert "Sjekkliste rutiner" arkiveres i HMS-permen under "Alkohol".

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

2.5 Rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 5: «den/de ansvarlige for virksomheten skal ha rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik».

Kontroller/aktiviteter:

Avvik defineres som overtredelse av gjeldene lov- og regelverk, samt brudd på Meny sine utarbeidede rutiner.

Aktiviteter ved avvik registrert av driftssjef/butikksjef/styrer/ansatte:

- Avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4
- Avvik presenteres ved første anledning for den/de personer det gjelder.
- Tiltak iverksettes umiddelbart
- Oppfølging av saken tidfestes og dokumenteres i avviksskjema

Tilleggsaktiviteter ved avvik registrert av offentlig tilsynsperson:

Dette er avvik som i ytterste konsekvens kan føre til straffereaksjoner overfor butikken (inndragning av bevilging for kortere eller lengre tidsrom, samt bøter).

- Bevillingshaver som mottar meldingen fra kommunal myndighet må umiddelbart kontakte driftssjef og butikksjef/styrer i gjeldende butikk
- Bevillingshaver gir selv, eller delegerer myndighet, for tilbakemelding til offentlig etat
- Tilbakemelding skje så snart som mulig etter at avvik er internt behandlet, se punktliste over.
- Bevillingshaver, eller den det delegeres myndighet til, følger opp saken videre

Gjennomføring av kontroller og aktiviteter definert i kapittel 2.4 er med på å forebygge avvik.

Krav til dokumentasjon:

Ferdig utfylte avviksskjema arkiveres i "ølsalgspermen".

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

2.6 Systematisk gjennomgang av internkontrollen

Bestemmelse i alkoholforskriften:

§ 8-3 (2) nr. 6: «den/de ansvarlige for virksomheten skal foreta systematisk og regelmessig gjennomgang av internkontrollen».

Kontroller/aktiviteter i butikk:

Gjennomgå sjekklisten "Systematisk gjennomgang av internkontroll", se vedlegg 5. Denne sjekklisten skal gjennomgås minimum en gang årlig av styrer/stedfortreder og distriktssjef.

Krav til dokumentasjon:

Signert sjekkliste arkiveres i "ølsalgspermen".

Avvikshåndtering:

Dersom avvik identifiseres skal avviksskjema fylles ut, se vedlegg 4.

3. Vedleggsoversikt

Vedlegg 1:	Bestemmelser for salg av alkohol og tobakk
Vedlegg 2:	Viktig kontaktinformasjon
Vedlegg 3:	Sjekkliste rutiner
Vedlegg 4:	Avviksskjema
Vedlegg 5:	Systematisk gjennomgang av internkontroll
Vedlegg 6:	Prikktildelingssystem - oversikt
Vedlegg 7:	Sjekkliste internkontroll
Vedlegg 8:	Prikktildelingssystem - oversikt

Vedlegg 1

BESTEMMELSER FOR SALG AV ALKOHOL OG TOBAKK

ALKOHOL

Salg av øl, lettøl, lettvin og rusbrus (heretter kalt varer inneholdende alkohol) er underlagt strenge bestemmelser. Brudd på bestemmelsene kan føre til at forretningen mister sin salgsrett og / eller til straffeansvar både for bevilgningshaver og kassemedarbeider. Kassemedarbeider og andre ledere må derfor sette seg godt inn i følgende regler og underskrive på at dette er forstått:

Varer inneholdende alkohol må ikke selges til personer under 18 år.

Personer under 25 år skal vise godkjent legitimasjon.

Følgende legitimasjon er gyldig: Bankkort, førerkort, postens ID-kort og pass.

Personer som på forlangende ikke kan fremvise godkjent legitimasjon, skal det ikke selges varer inneholdende alkohol til.

Bestilling av varer inneholdende alkohol må ikke ekspederes med mindre den inneholder fullstendige opplysninger om kjøperens navn, alder og adresse. Ved skriftlig bestilling, må varer inneholdende alkohol kun utleveres personer over 18 år. Samme legitimasjonsplikt gjelder.

Mistanke om kjøp av varer inneholdende alkohol på vegne av mindreårige (personer under 18 år) skal straks rapporteres ansvarlig leder.

Vær på vakt når ungdom vil kjøpe varer inneholdende alkohol i større kvantum – hele kasser o.l. Er du i tvil om riktigheten, tilkall ansvarlig leder.

Det er ikke tillatt å selge varer inneholdende alkohol til synlig berusede personer.

Det er ikke tillatt å drikke varer inneholdende alkohol i butikken. Påse at det heller ikke skjer rett utenfor butikken.

Det er ikke tillatt å selge varer inneholdende alkohol >2,5 volumprosent utenom de tider som er fastsatt av kommunen der hvor butikken ligger.

TOBAKK:

Kassemedarbeider skal påse at kjøperen er fylt 18 år.

Godkjent legitimasjon skal forevises på forlangende.

Ved mistanke om kjøp til mindreårige skal dette øyeblikkelig rapporteres til ansvarlig leder.

Brudd på foranstående kan medføre skriftlig advarsel, oppsigelse eller avskjed.

Undertegnede: Butikk:.....

Har gjort seg kjent med foranstående bestemmelser og forplikter seg til å følge dette.

Sted: Dato:.....

Vedlegg 2

Viktig kontaktinformasjon

For forhold knyttet til omsetning av alkoholsvake og alkoholholdige drikker gjelder følgende kontaktinformasjon for butikken:

Butikkens navn:.....

Adresse:.....

Telefonnr.:.....

Bevillingshaver (juridisk firmanavn):.....

Bevillingshavers adresse:.....

Styrer:..... Tlf.....

Stedfortreder:..... Tlf.....

Ansvarlig når styrer/stedfortreder ikke er tilstede:.....

.....

Øvrig antall ansatte:.....

Ansatte plikter å melde fra til styrer/stedfortreder hvis det oppstår problemer i forbindelse med håndtering av regelverket.

Hvis styrer/stedfortreder ikke er tilgjengelig vil avgjørelsen bli tatt av stengeansvarlig.

Vedlegg 3

Sjekkliste rutiner

Følgende skal kontrolleres/testes månedlig:

Spørsmål	Kommentar	Dato
Har alle nyansatte signert skjemaet "Bestemmelser for salg av alkohol og tobakk"?		
Er alkoholholdig drikk i gruppe 1 plassert på en slik måte at den ikke kan forveksles med alkoholfri og alkoholsvak drikk?		
Er hyllemerking i overensstemmelse med vareplassering?		
Er det tilstrekkelig skiltet i avdelingen og ved utgangskassene?		
Får man ved skanning av alkoholholdig drikkevarer en påminnelse om at kundens alder skal kontrolleres? Utfør testen for minimum 5 øl-typer for å sikre at alle alkoholholdige drikkevarer har denne påminnelsen aktivert.		
Fungerer den automatiske kontrollen som skal forhindre skanning av alkoholholdige drikkevarer utenfor de tillatte salgstidene for denne varegruppen? Utfør testen for minimum 5 øl-typer for å sikre at alle alkoholholdige drikkevarer har denne sperren aktivert.		

Sjekkliste er gjennomgått og alle avvik fulgt opp.

Dato:..... Signatur:.....

Vedlegg 4

Avviksskjema – Internkontroll ved salg av alkoholholdige drikkevarer

Avvik registrert den(dato):

Av (navn):

Avviket gjelder (sak):

.....
.....
.....

Navn på person(er)/ansatt(e) som er ansvarlig for avviket:

.....
.....

Hvilke tiltak gjøres:

.....
.....
.....
.....

Oppfølging/kontroll med at tiltak er gjennomført:

Dato :.....

Ansvar for iverksetting av tiltak og oppfølging (signatur):

.....

Vedlegg 5

Systematisk gjennomgang av internkontroll

Følgende skal vurderes årlig:

Påstand	OK	Må forbedres
Vi har oversikt over - og tilgjengelig - de lover og forskrifter som gjelder for skjenking av alkohol, samt skjenkebevillingen.		
Styrer, stedfortreder og øvrige ansatte har tilstrekkelige kunnskaper og kompetanse til å overholde kravene i alkohollovgivningen og bevillingen.		
Vi har oversikt over hvordan virksomheten er organisert og hvordan oppgaver og ansvar er fordelt.		
Vi har rutiner som sikrer overholdelse av krav i bevillingen og alkohollovgivningen		
Vi har rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik.		
Er all dokumentasjon oppdatert og tilgjengelig?		
Vi foretar systematisk og regelmessig gjennomgang av internkontrollen.		

SYSTEMATISK GJENNOMGANG ER UTFØRT:

Dato:.....

Driftssjef:.....

Butikksjef/styrer:.....

Konklusjon:.....

Vedlegg 6

Fra 01.01.2016 ble det innført nye, nasjonale regler for tildeling av prikker og inndragning av bevillinger ved overtredelse av alkoholloven.

Ved brudd på alkoholloven tildeles prikker

Hvis det etter en kontroll konkluderes med brudd på alkoholloven, er man forpliktet til å tildele prikker. Hvis du i løpet av to år får tolv prikker, er kommunen forpliktet til å inndra salgs- eller skjenkebevillingen din i en uke. Når bevillingen er inndratt, kan du ikke selge eller skjenke alkohol

Her kan du se hvor mange prikker som tildeles ved hvert regelbrudd:

8 prikker

- Salg og skjenking til mindreårige
- Brudd på bistspiketen
- Brudd på kravet om forsvarlig drift
- Hindring av kontroll

4 prikker

- Salg og skjenking til åpenbart beruset person
- Brudd på tidsbestemmelsene
- Skjenking av sprit til person mellom 18 og 20 år
- Brudd på alderskrav til den som selger eller skjenker alkohol

2 prikker

- Åpenbart påvirket person i lokalet
- Mangler ved internkontrollsystemet
- Manglende levering av omsetningsoppgave
- Manglende betaling av gebyr
- Brudd på regler om styrer og stedfortreder
- Gjettatt diskriminering
- Gjettatt narkotikaomsetning

1 prikk

- Brudd på reglene om alkoholfrie alternativer
- Brudd på reglene om plassering av alkoholholdig drikk på salgsstedet
- Brudd på reglene om skjenkemengde for brennevin
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket
- Konsum av medbrakt alkohol
- Gjester tar med alkohol ut
- Brudd på reklameforbudet

Vedlegg 7

Sjekkliste internkontroll

[Sjekkliste internkontroll.pdf](#)

VEDLEGG 8

Reklame for alkoholholdig drikk er forbudt

Med «reklame» menes «enhver form for massekommunikasjon i markedsføringsøyemed, herunder reklame i trykt skrift, film, radio, fjernsyn, telefonnett, datanettverk, lysreklame, plakater, skilt og lignende innretninger, avbildninger, utstillinger og liknende, distribusjon av trykksaker, vareprøver mv. Det foreligger markedsføringsøyemed dersom et siktemål med kommunikasjonen er å fremme salg», jf. forskriftens § 14-2.

Forskriftens § 14-3 innehar noen snevre unntak fra reklameforbudet. Unntatt er blant annet:

- Nøkterne ikke-produktspesifikke faktaopplysninger om alkoholholdig drikk, bl.a. om råvarer, tilvirkning, oppbevaring, bruksområder og serveringsmåte, herunder ikke-produktspesifikke bilder og andre illustrasjoner som framstiller alkoholholdig drikk, i massekommunikasjonskanaler som mottaker selv aktivt må oppsøke for å få denne informasjonen fra avsender, jf. § 14-3 nr. 8;
- Ved nettsalg: Nøkterne produkt- og prisopplysninger, herunder bilder av produktene på nøytral bakgrunn, i nettbutikk når opplysningene gis av AS Vinmonopolet som grunnlag for bestilling over nettet (nettsalg) eller innehaver av kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 når bevillingen omfatter nettsalg. Opplysningene om den alkoholholdige drikken må ikke framheve drikken i forhold til andre produkter som omsettes i nettbutikken, jf. § 14-3 nr. 10;
- På salgs- og skjenkesteder: Nøkterne produktspesifikke faktaopplysninger om de alkoholholdige drikkene som omsettes på stedet. Det kan gis opplysninger om pris, råvarer, tilvirkning, duft, smak, farge, serveringsmåte, oppbevaring og bruksområder samt vises bilder av produktene på nøytral bakgrunn. Produktspesifikt informasjonsmaterieell i form av produktkataloger, -brosjyrer eller lignende, er ikke tillatt. Opplysningene om den alkoholholdige drikken må ikke framheve drikken i forhold til andre produkter som omsettes på stedet. På salgssteder må opplysningene plasseres i nær fysisk tilknytning til produktene. Skjenkesteder kan i menyen informere om hvilke alkoholholdige drikker som passer til de matrettene som serveres på stedet, dersom det også oppgis alkoholfrie alternativer, jf. § 14-3 nr. 12;
- På hjemmesidene til salgs- og skjenkesteder: Nøkterne produktspesifikke faktaopplysninger om de alkoholholdige drikkene som omsettes på stedet, dersom det er en del av en fullstendig oversikt over produktene som omsettes på stedet. Det kan gis opplysninger om pris, råvarer, tilvirkning, duft, smak, farge, serveringsmåte, oppbevaring og bruksområder samt vises bilder av produktene på nøytral bakgrunn. Opplysningene om den alkoholholdige drikken må ikke framheve drikken i forhold til andre produkter som omsettes på stedet. Skjenkesteder kan i menyen informere om hvilke alkoholholdige drikker som passer til de matrettene som serveres på stedet, dersom det også oppgis alkoholfrie alternativer, jf. § 14-3 nr. 13.

Som vist ovenfor, favner reklamebegrepet vidt, og alkoholpositive budskap, bruk av salgsfremmende ord og uttrykk eller oppfordring til konsum av alkoholholdig drikk vil fort medføre at grensen er overskredet. Det samme

gjelder ved bruk av alkoholpositive bilder, for eksempel bilder av mennesker i ulike drikkesituasjoner, bilder av mennesker som holder frem eller skåler med fylte glass og bilder av kalde drikker med «duggfriske» dråper.

Når det gjelder opplysninger, må ikke disse være utformet på en måte som tiltrekker seg særlig oppmerksomhet, for eksempel i form av størrelse og fargevalg på informasjonen. Nyhetstagger, store etiketter, «vipptasser» på hyllekanten eller sterke farger på skrift eller bakgrunn som er ment for eller egnet til å tiltrekke seg særlig oppmerksomhet, er for eksempel ikke tillatt. Det samme gjelder hyller for enkelte alkoholprodukter som skiller seg fra de vanlige hyllene, egne kjøleskap med spesiell merking for enkelte alkoholdrikker og trekasser etc som fremhever enkelte alkoholprodukter foran andre eller som er egnet til å tiltrekke seg særskilt oppmerksomhet.

Det er også slik at særlig salgsfremmende plassering av alkoholholdig drikk, for eksempel plassering som fremstår som en utstilling, salgstårn og egne kjølebokser ved kassene vil kunne være i strid med reklameforbudet. Dersom alkohol er plassert på en slik måte at den fremheves fremfor andre produkter, kan det anses som markedsføringsøyemed. Samekspnering av alkoholholdig drikke med mat eller andre varer, eksempelvis øl i salgstårn/-pyramide sammen med potetgull, er ikke tillatt. Dette vil også gjelde for andre iøynefallende utstillingsvarianter og konstruksjoner bestående av alkoholholdige produkter.

Jevnt over gjelder at alkoholholdige drikker ikke må fremheves i forhold til andre produkter som omsettes på stedet. Det er heller ikke tillatt å fremheve enkelte alkoholholdige produkter fremfor andre.

Det er ikke tillatt for produsenter/leverandører å kjøpe seg gunstig plassering av sine produkter.

Helsedirektoratet har utarbeidet retningslinjer for overholdelse av reklameforbudet: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/alkohol/forbud-mot-alkoholreklame>.

Dersom styrer/stedfortreder er i tvil om plassering/merking etc er i strid med reklameforbudet, skal vedkommende kontakte kjeden sentralt.